

A photograph of two brown trout in a stream. The fish are positioned in the center and lower right of the frame, resting on a bed of dark, wet rocks. The water is clear, and there is a large, moss-covered rock on the right side. Some green algae and twigs are visible in the upper part of the image. The overall scene is a natural, outdoor setting.

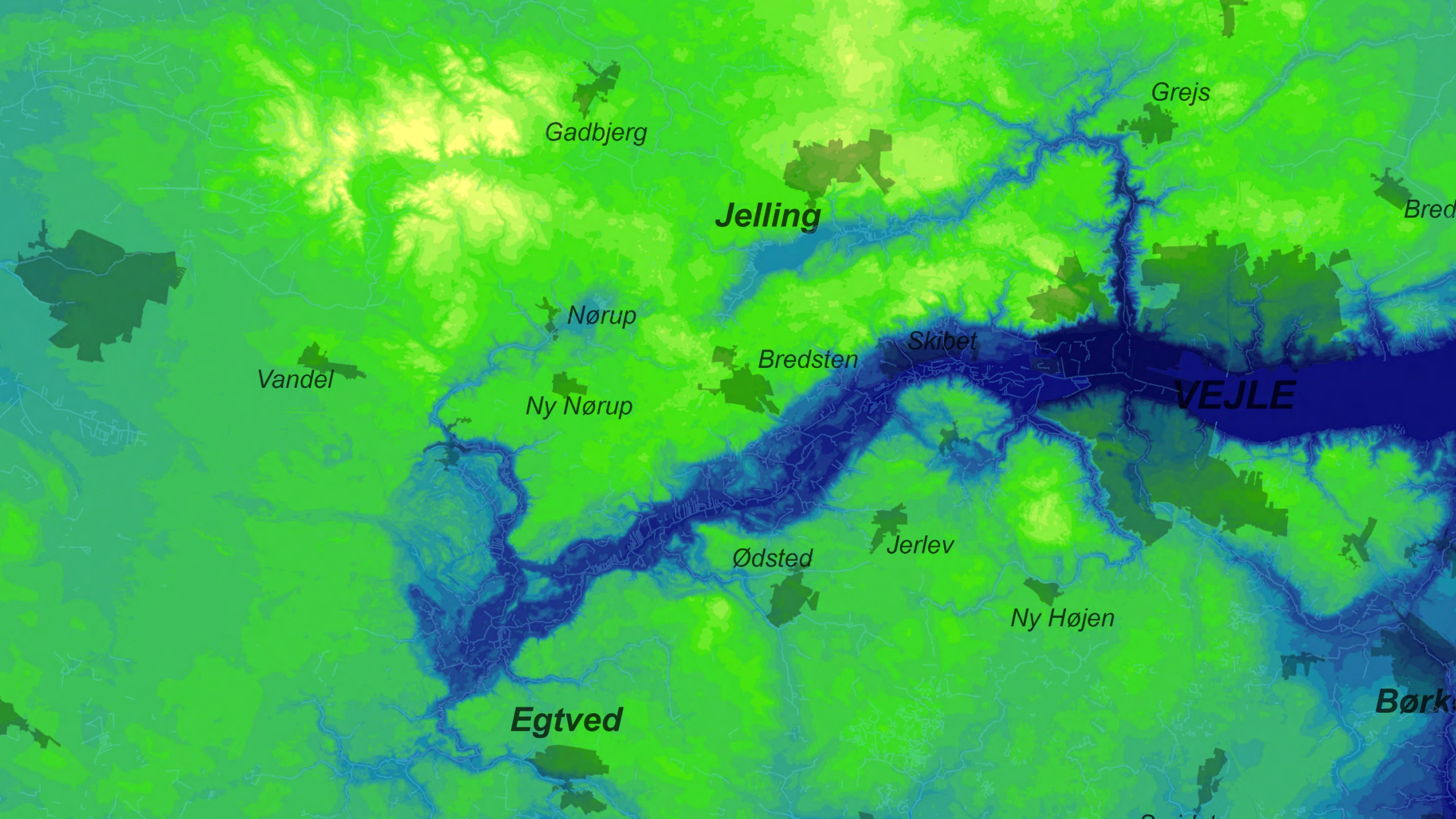
På vej mod en vildere Vejle Å

- med flere fisk?

Klaus Balleby, Vejle Kommune

vejle
KOMMUNE

Gadbjerg

Grejs

Jelling

Bred

Nørup

Vandel

Ny Nørup

Bredsten

Skibet

VEJLE

Ødsted

Jerlev

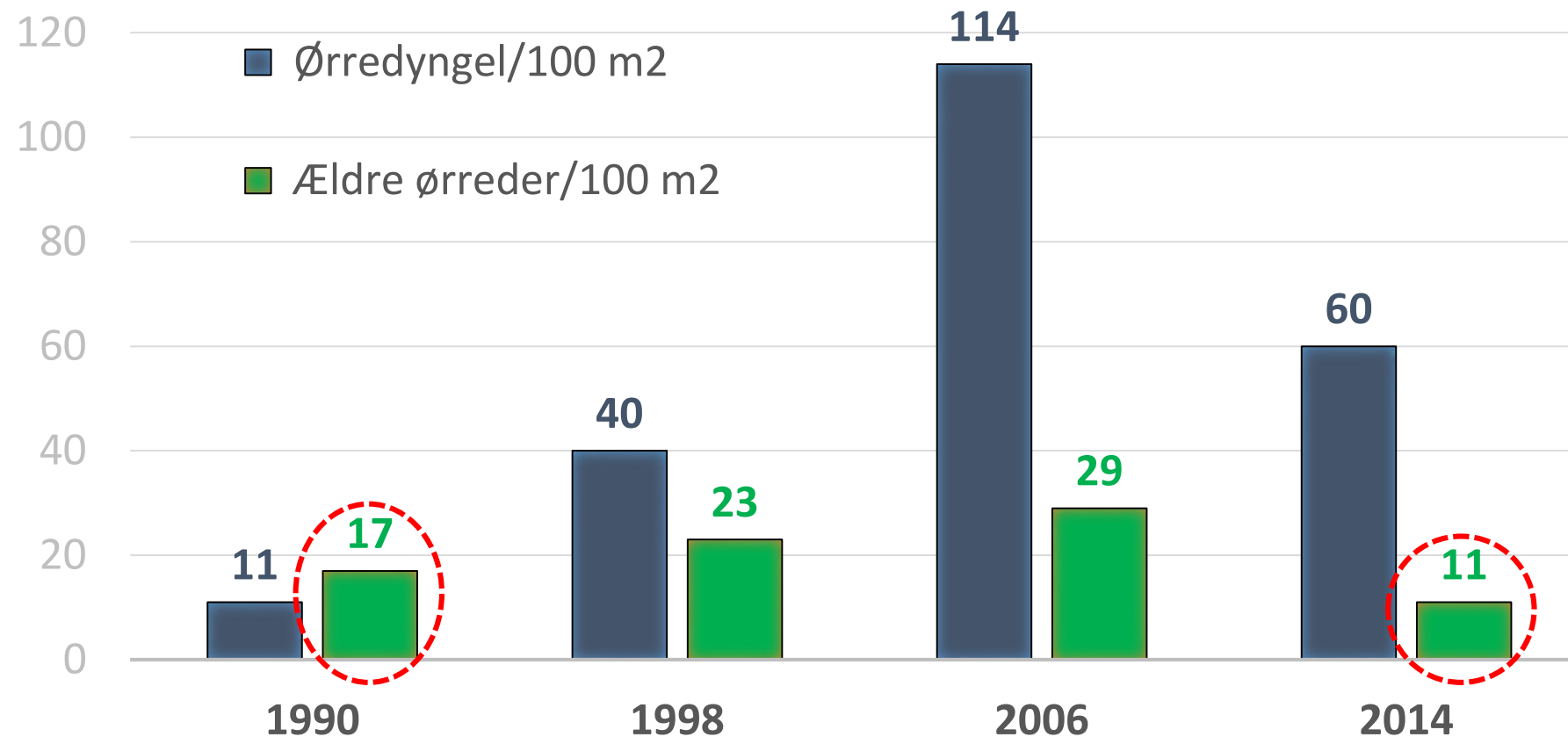
Ny Højen

Egtved

Børk

Udviklingen i Vejle Å's ørredbestand

- data fra Fiskeplejeplanen

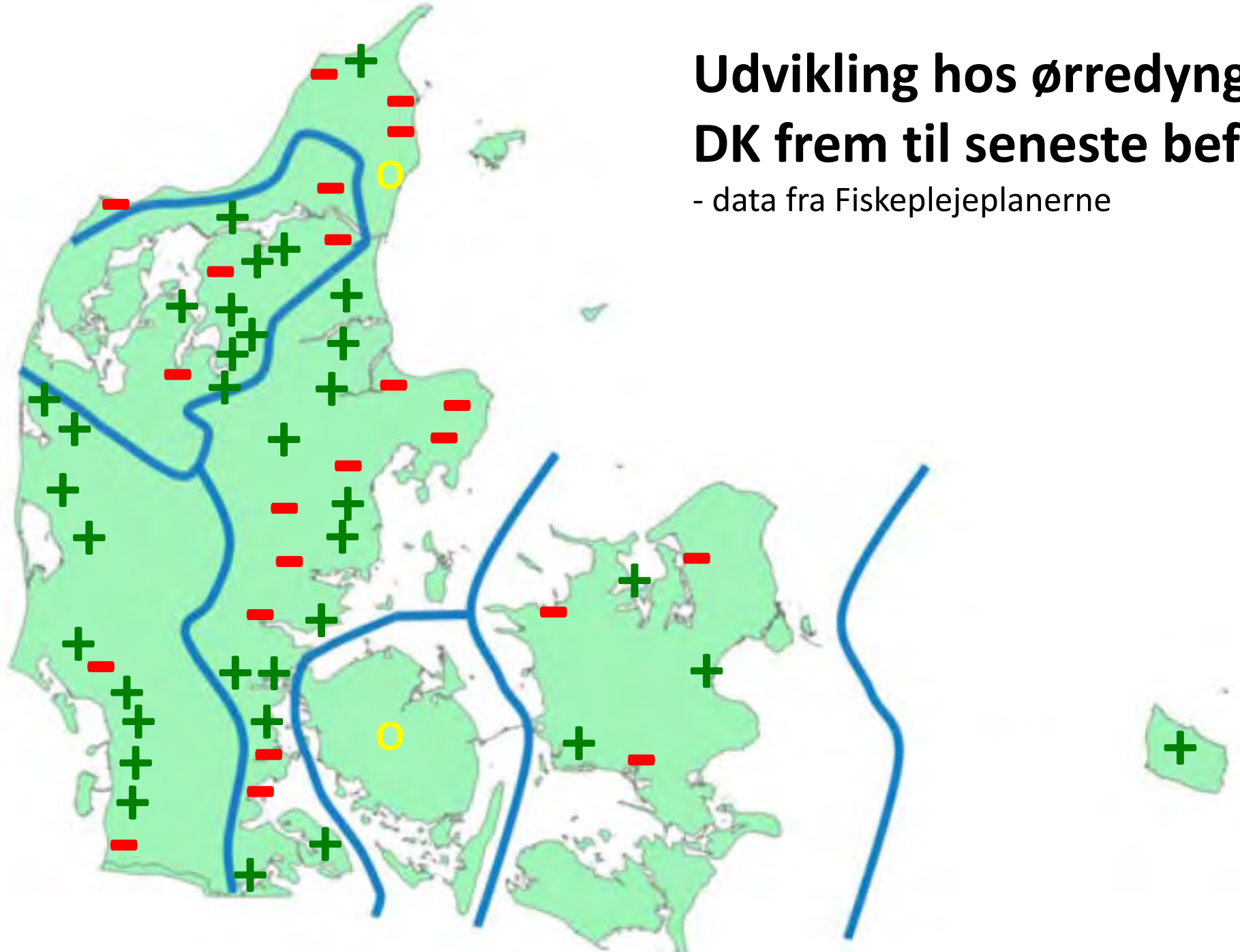

Godt med yngel – men de ældre mangler...

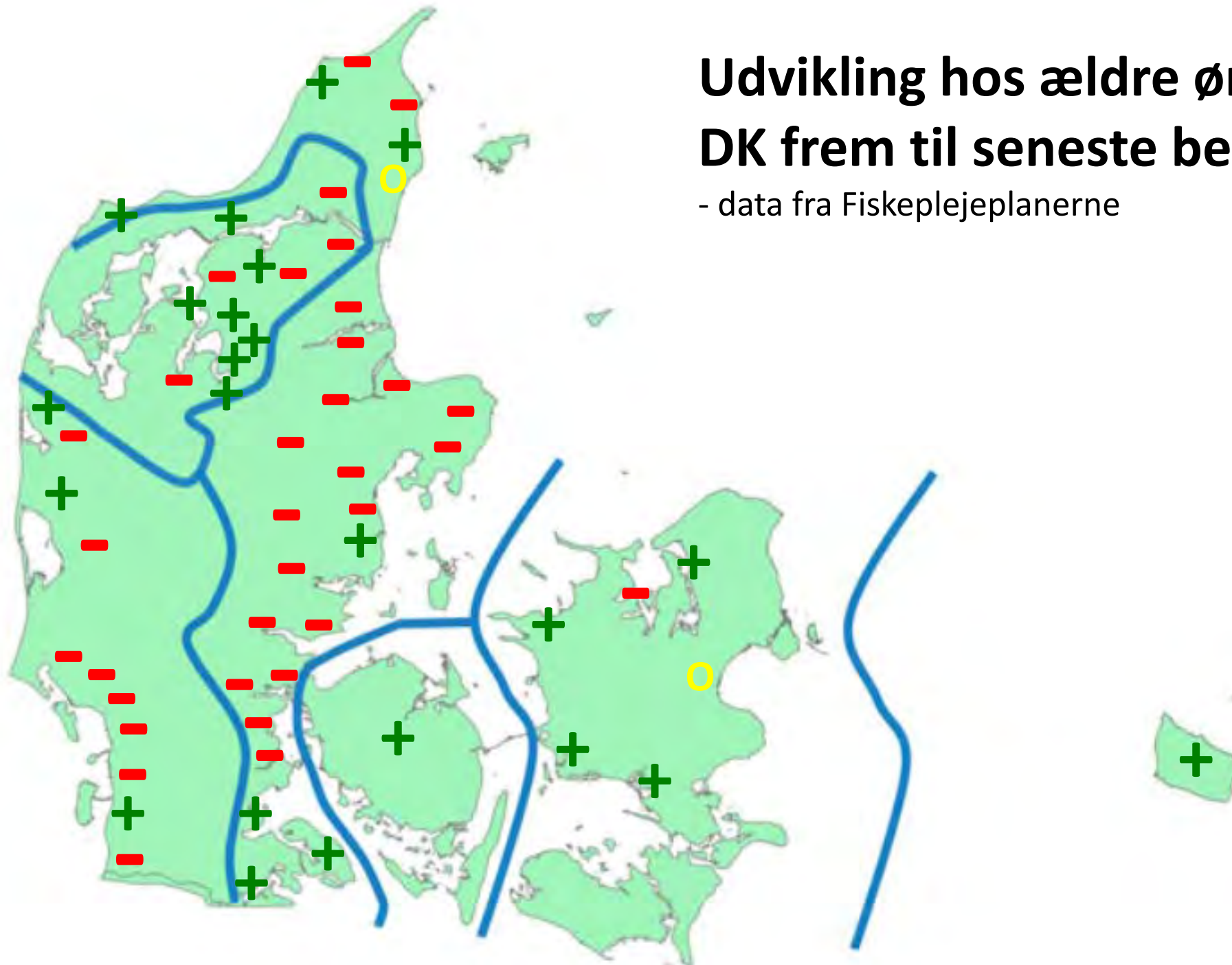
Udvikling hos ørredyngel i DK frem til seneste befiskning

- data fra Fiskeplejeplanerne

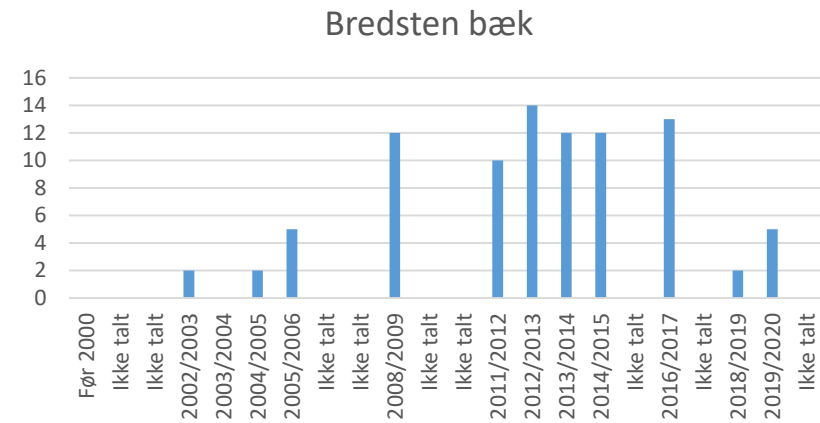
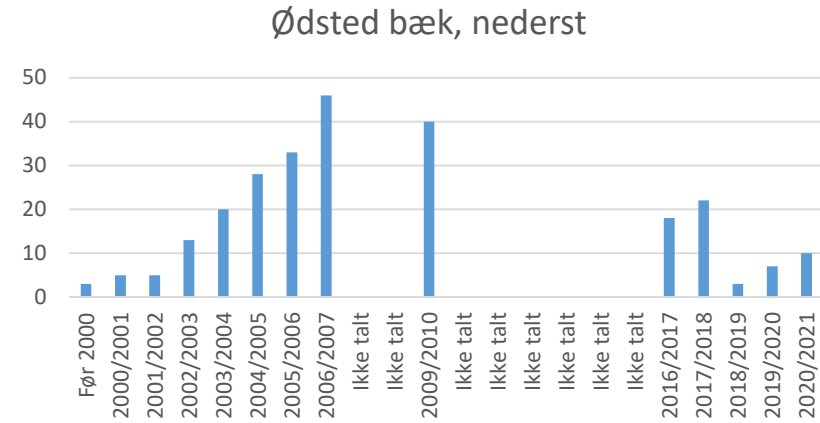
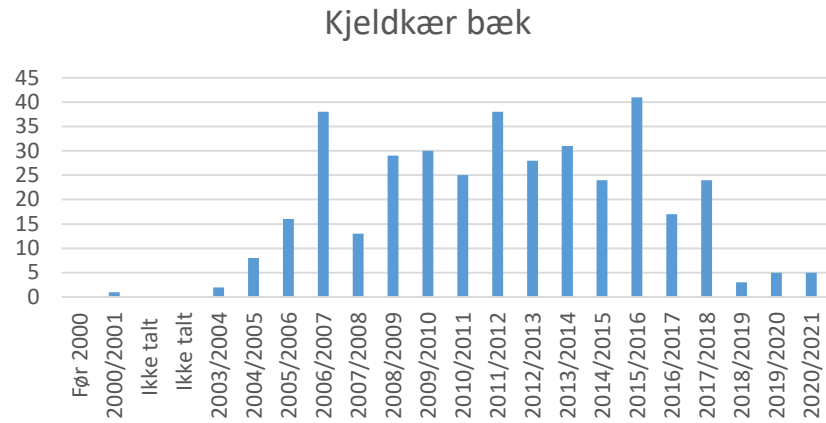

Udvikling hos ældre ørreder i DK frem til seneste befiskning

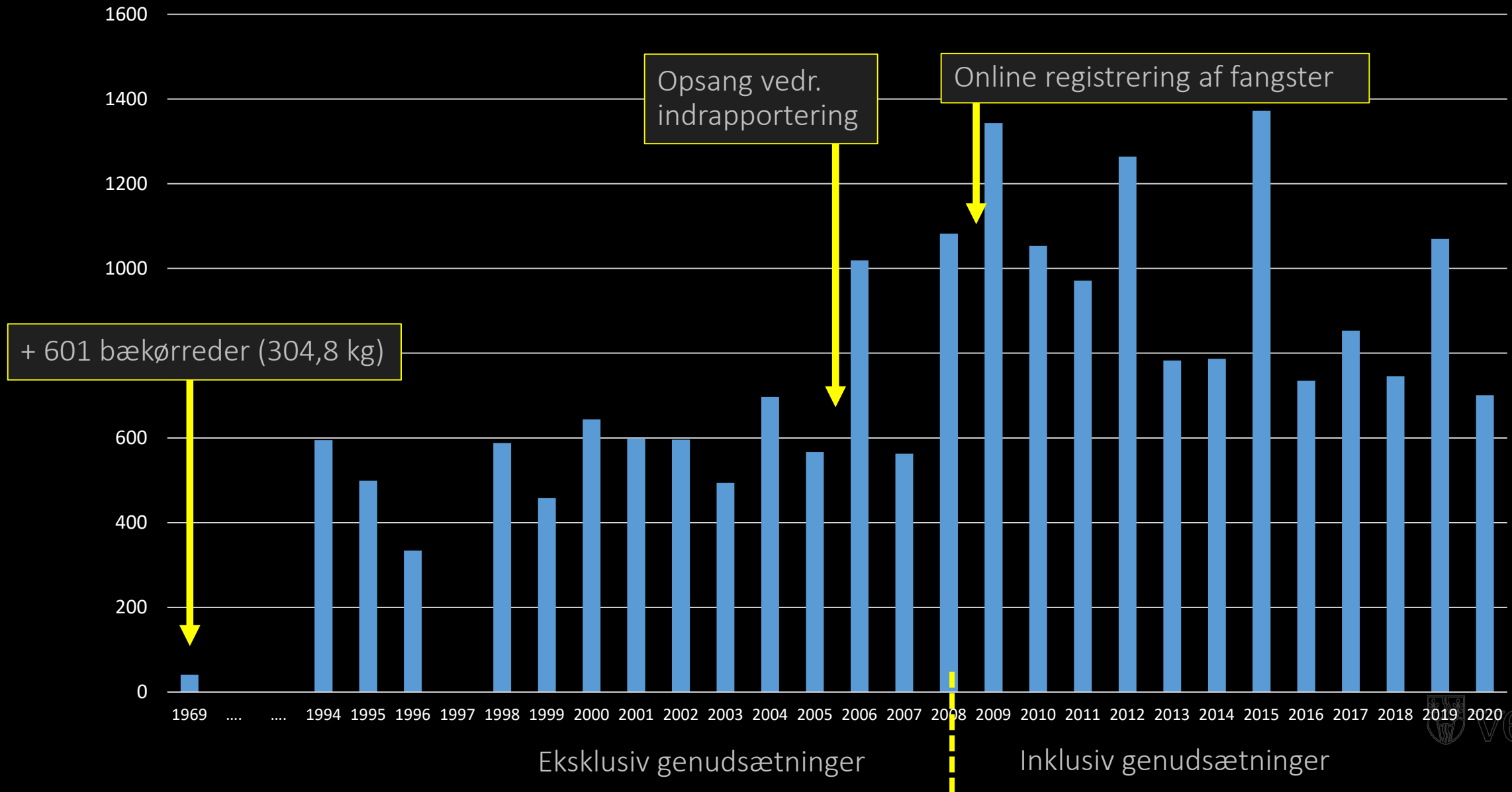
- data fra Fiskeplejeplanerne

Gydegravninger i udvalgte vandløb i Vejle Å

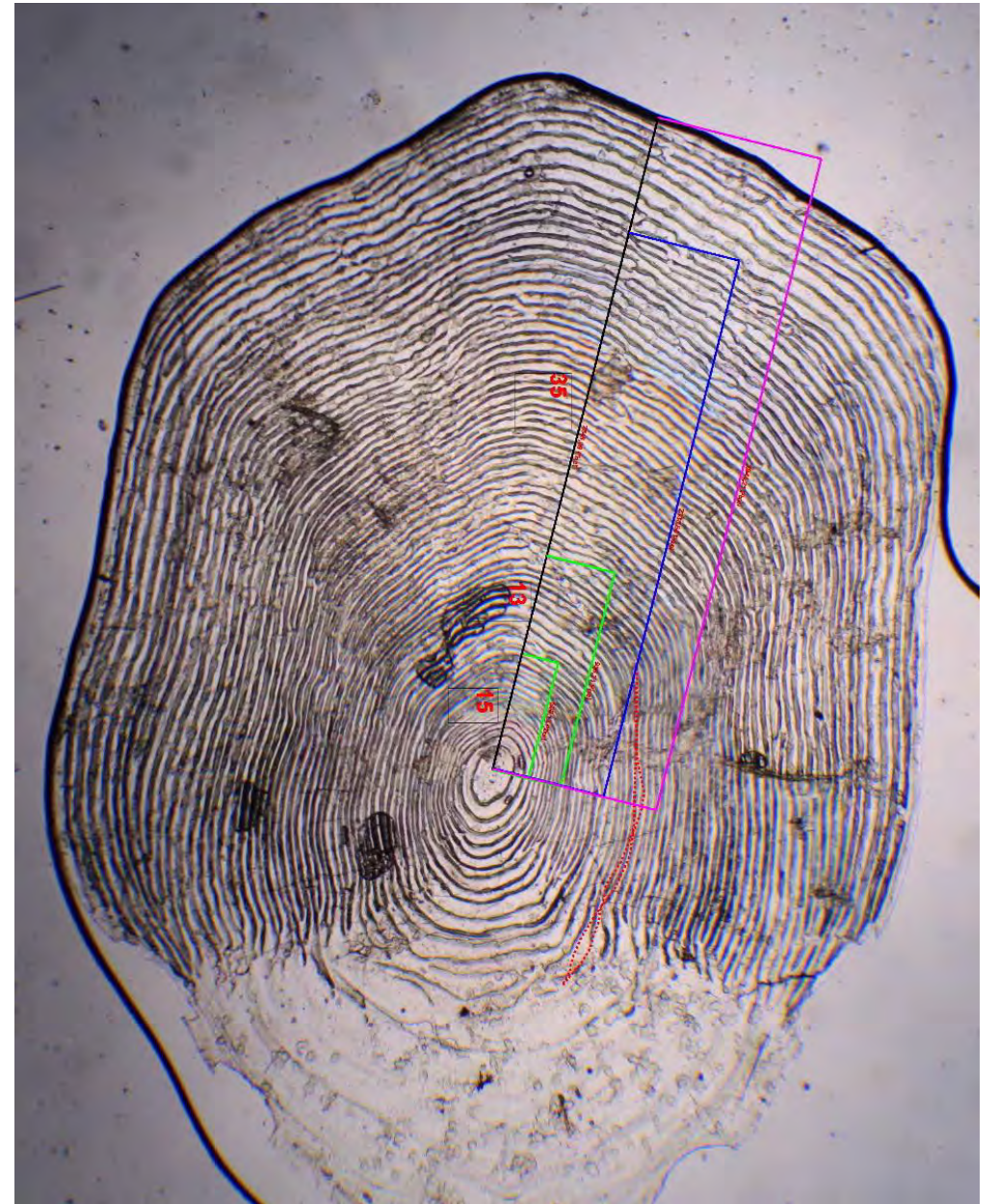
Havørredfangster i Vejle Å på VSF's vand

Typisk havørredliv i Vejle Å

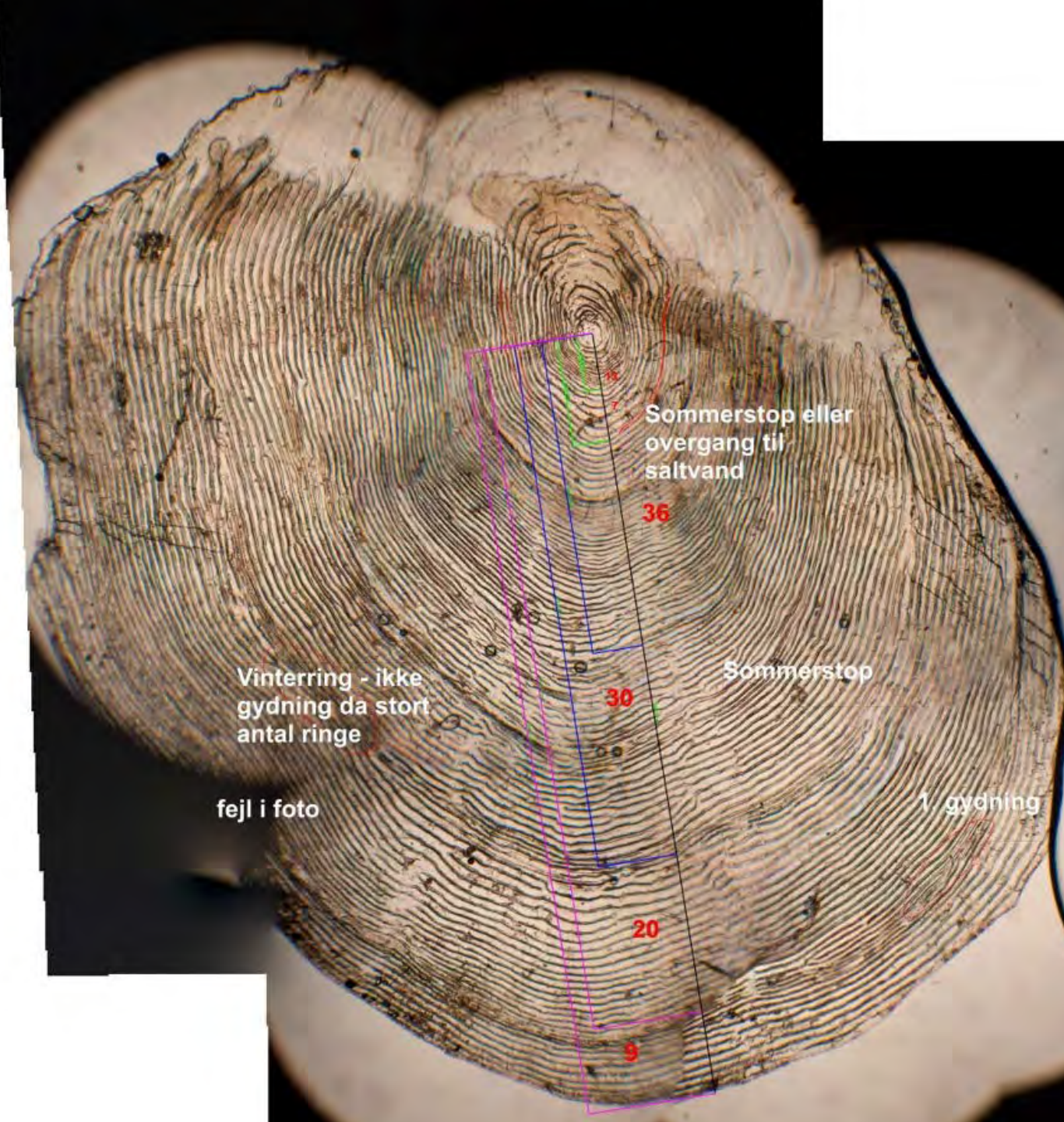
...på baggrund af skælanalyser

- **Vild fisk**
 - **Smolt:**
2 år (og 1½ år) 80-90% af udtrækket
16-18 cm (9-28 cm)
 - **Gydefisk:**
?? % er ½ år i havet (< 35 cm)
80 % er 1½ år i havet (40-60 cm)
20 % er 2½ år i havet (60-85 cm)
< 1 % er 3½ år i havet (> 85 cm)
- 10-15% gyder mere end én gang

Svært at blive 10,6 kg...

Alder	Længde
1 år	7 cm
2 år (smolt)	13 cm
3 år	38 cm
4 år	64 cm
5 år (1. gydning)	83 cm
6 år	93 cm

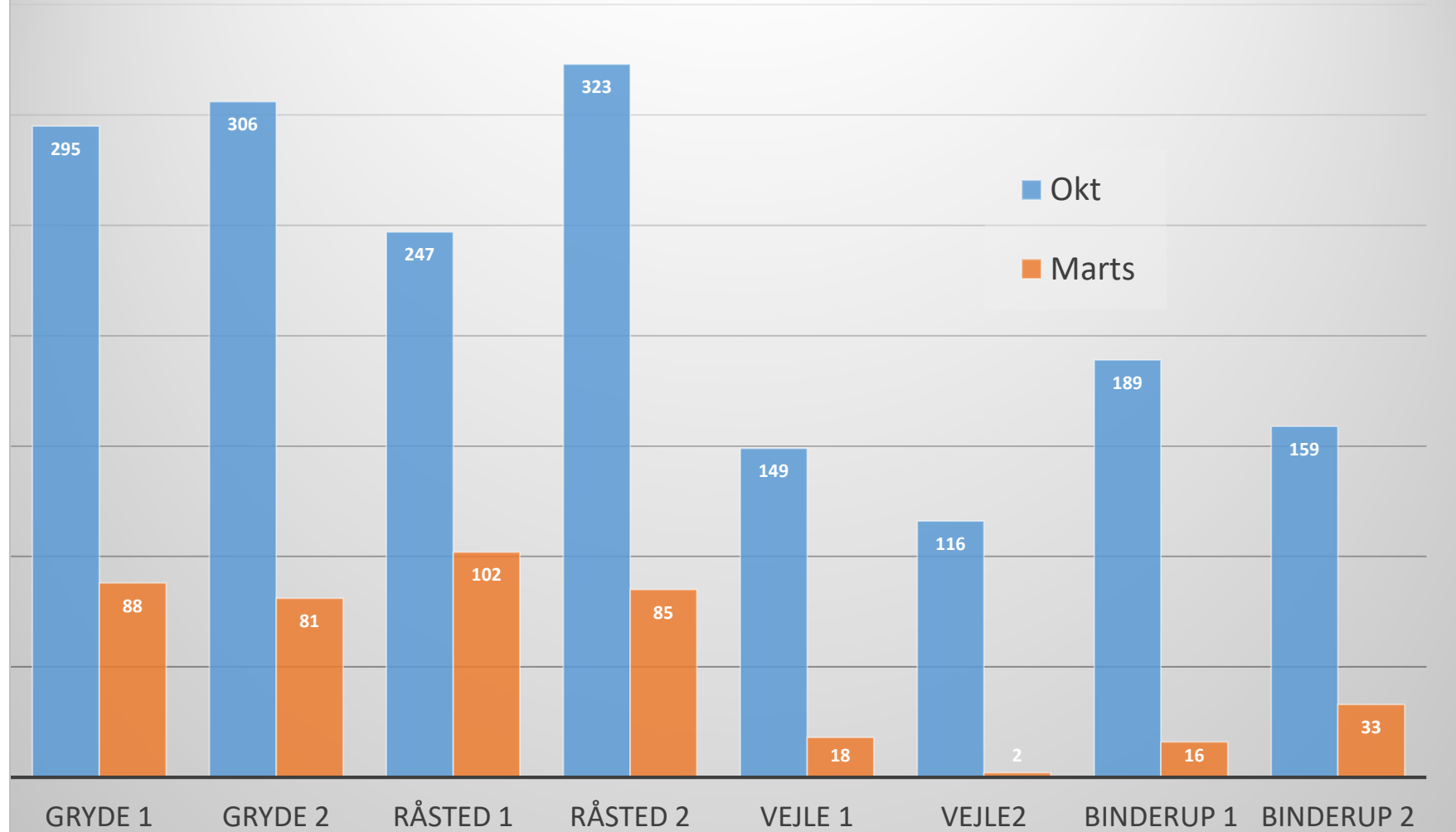
Massiv vinterdødelighed på ørred i Vejle Å:

Tørskind: 98%

Vork: 88%

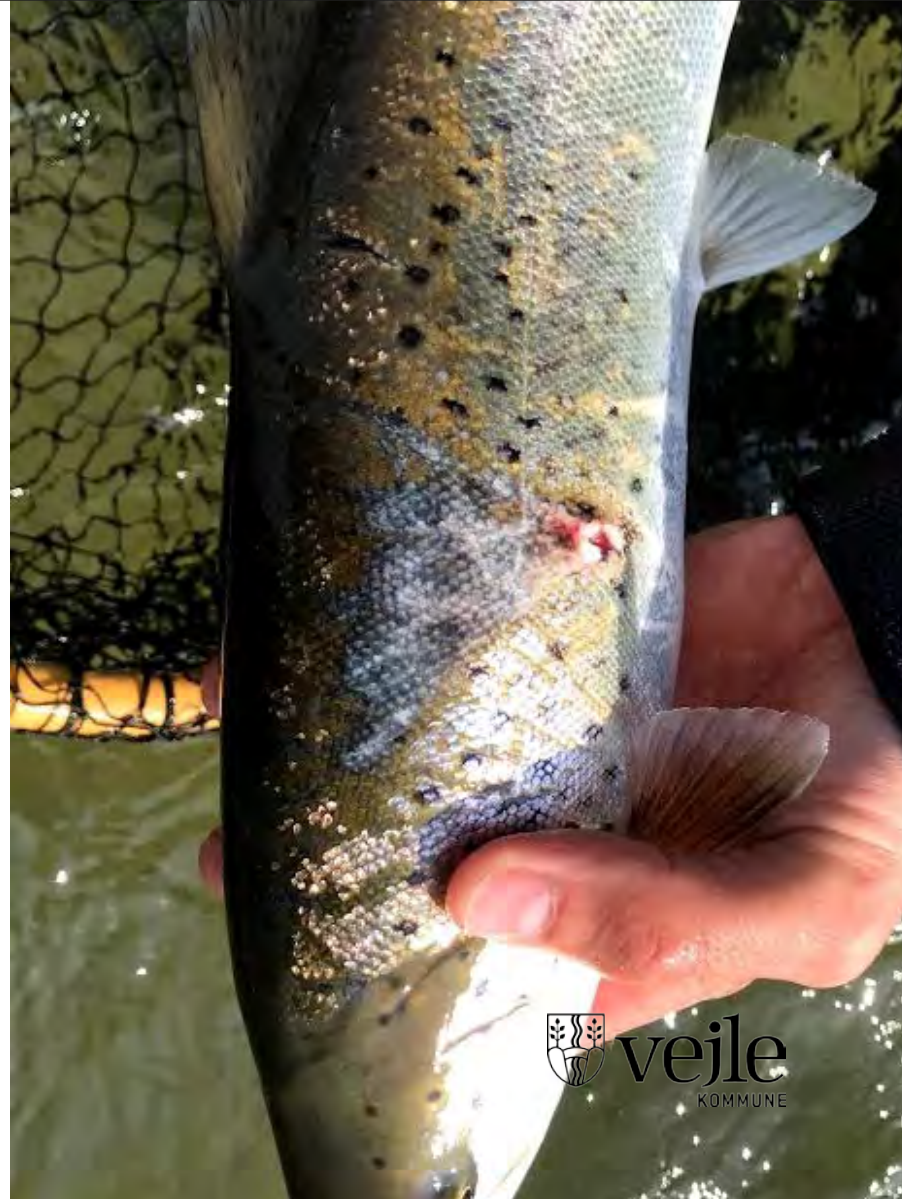
Ørred og laks

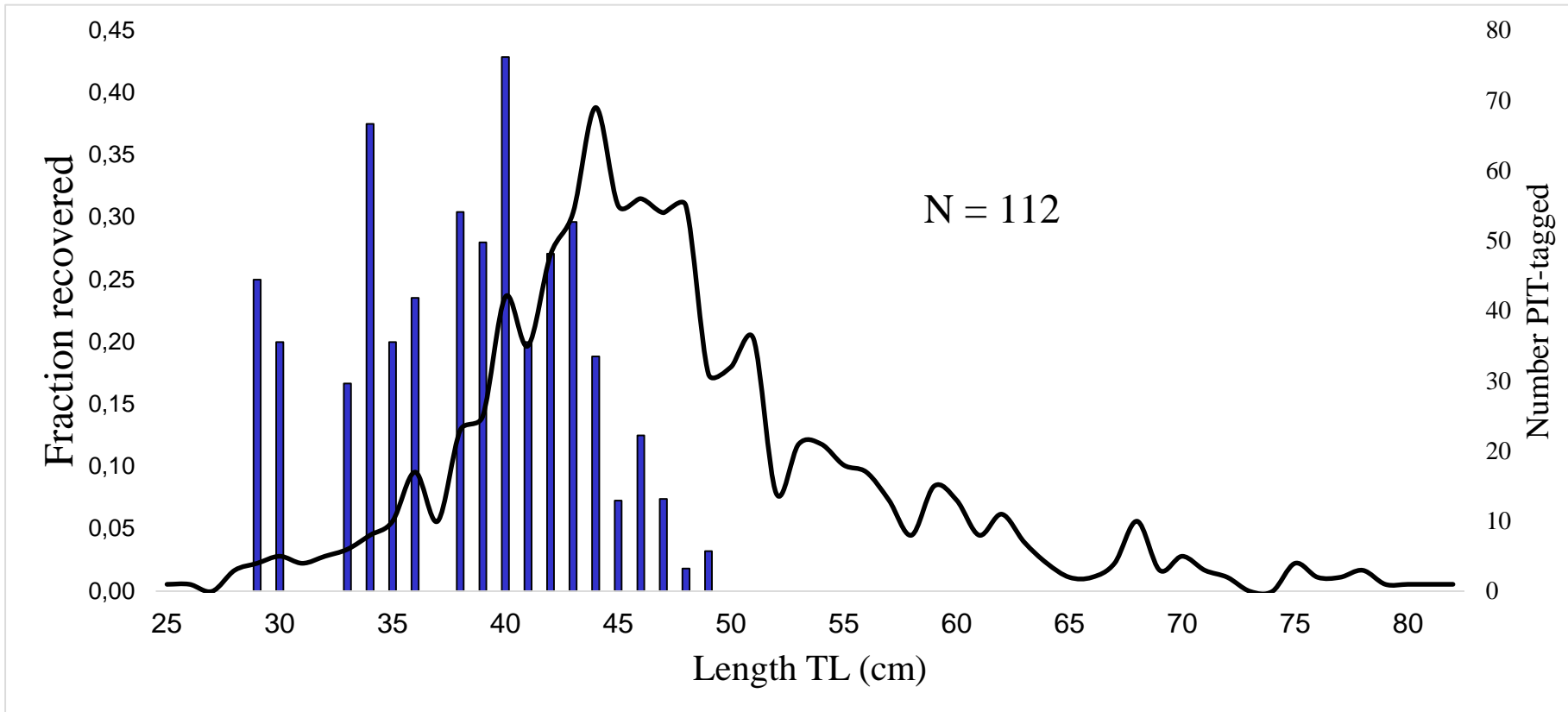

Skarven tager både gydefisk og nedfaldsfisk op til 50 cm.

Villestrup nedfaldsfisk

Baseret på fund af PIT-mærker åd skarven over 50% af ørrederne under 50 cm

Rovdyrene er tilbage...

Foto: Jan Skriver.

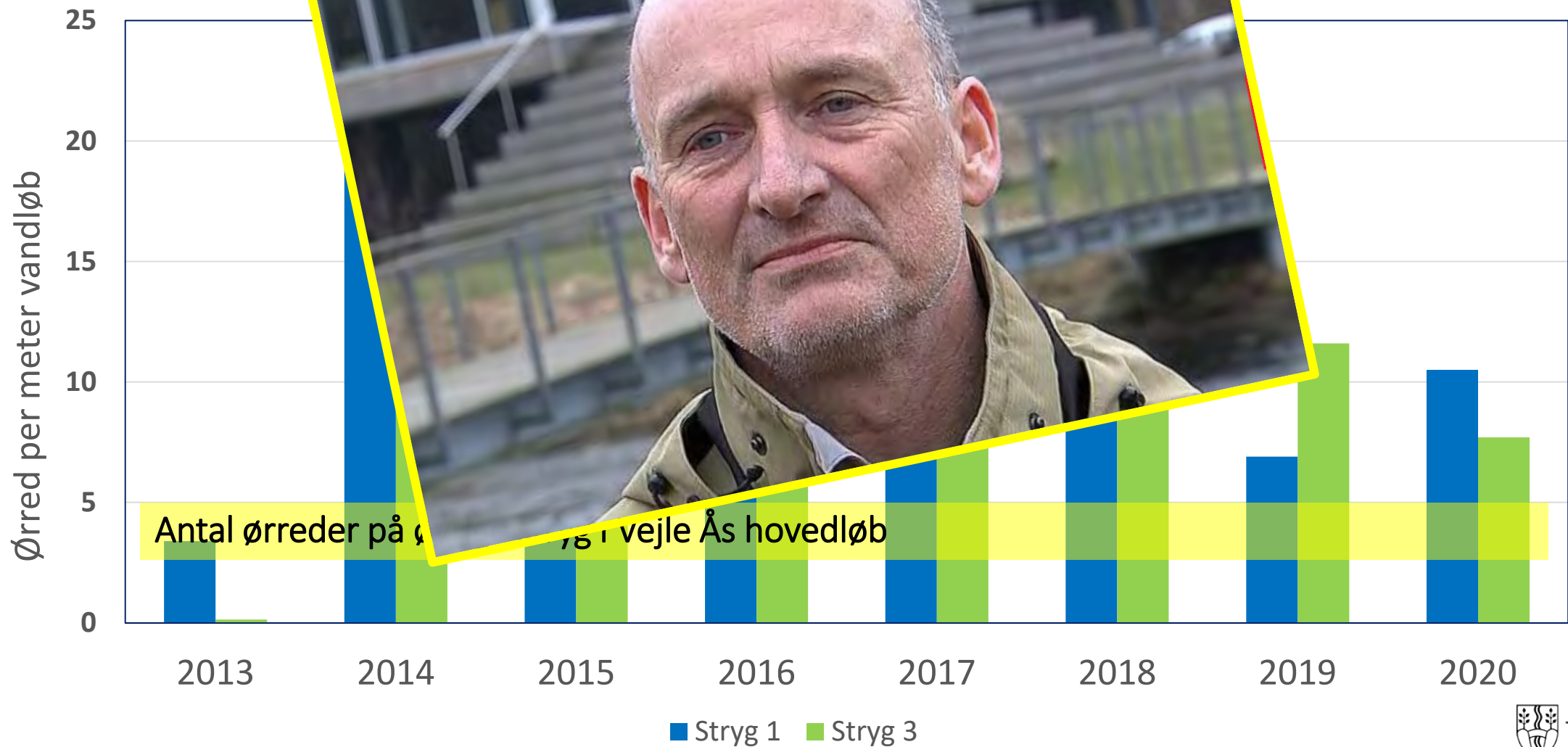

Odderen tager både
store og små fisk...

Ørredbestand

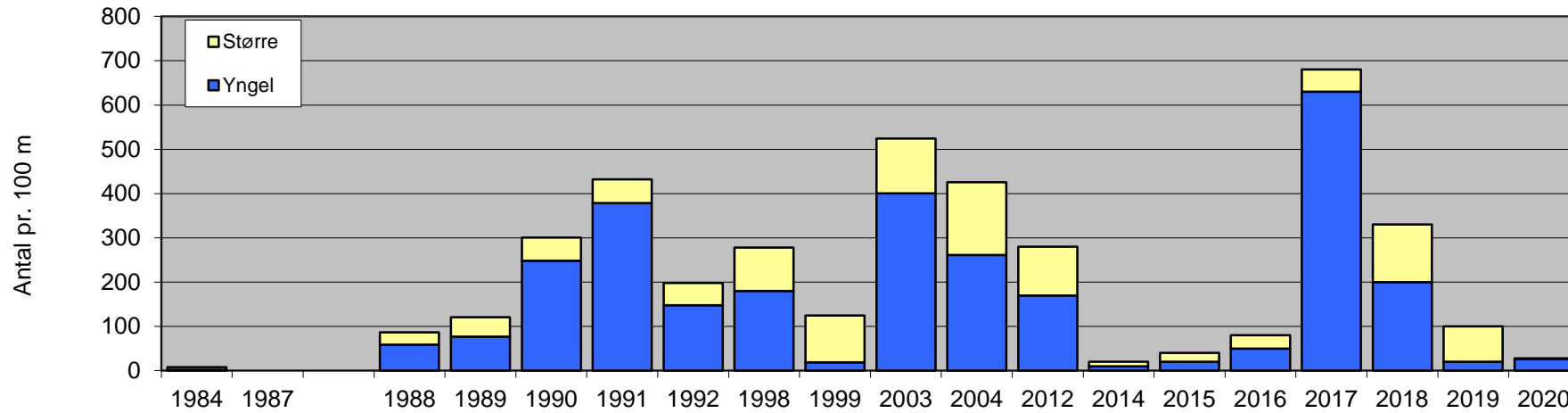
Vejle Å

Ørredbestanden i Højen Bæk opstrøms Stokbro

(DTU Aquas st. nr. 59 i plan fra 2007, ingen udsætninger siden 1989)

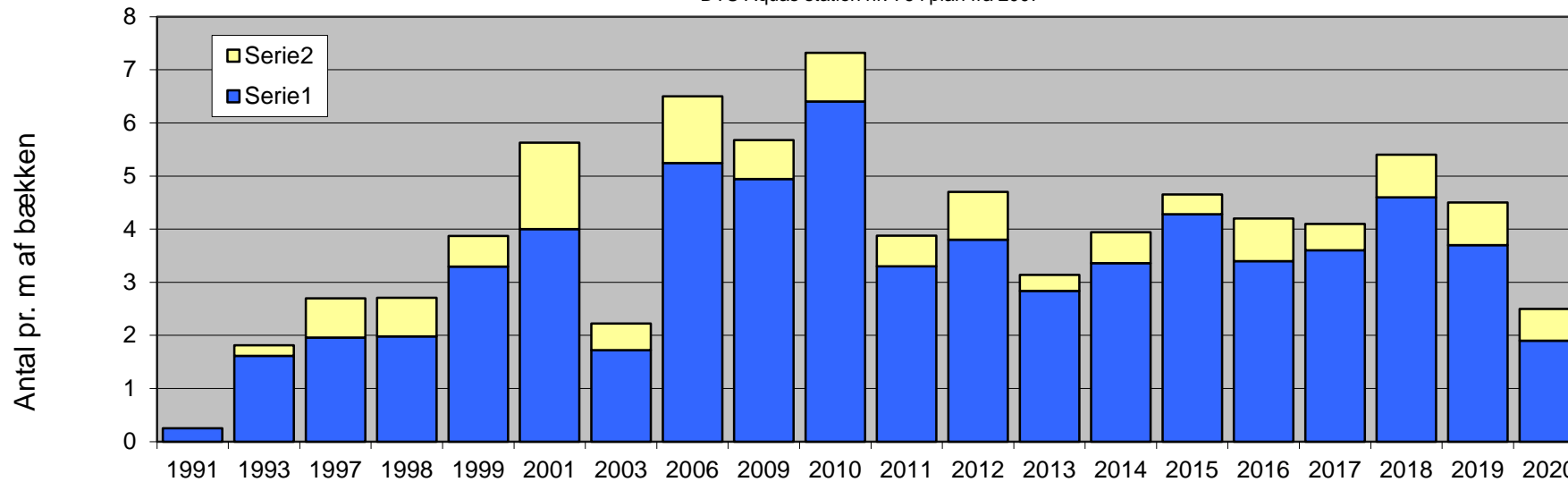
Der blev lavet fiskepassager ved 4 spærringer i 1987-88

Ørredbestanden om efteråret i omløb ved Kvak Mølle

(ingen udsætninger siden omløbet blev lavet i 1991)

DTU Aquas station nr. 76 i plan fra 2007

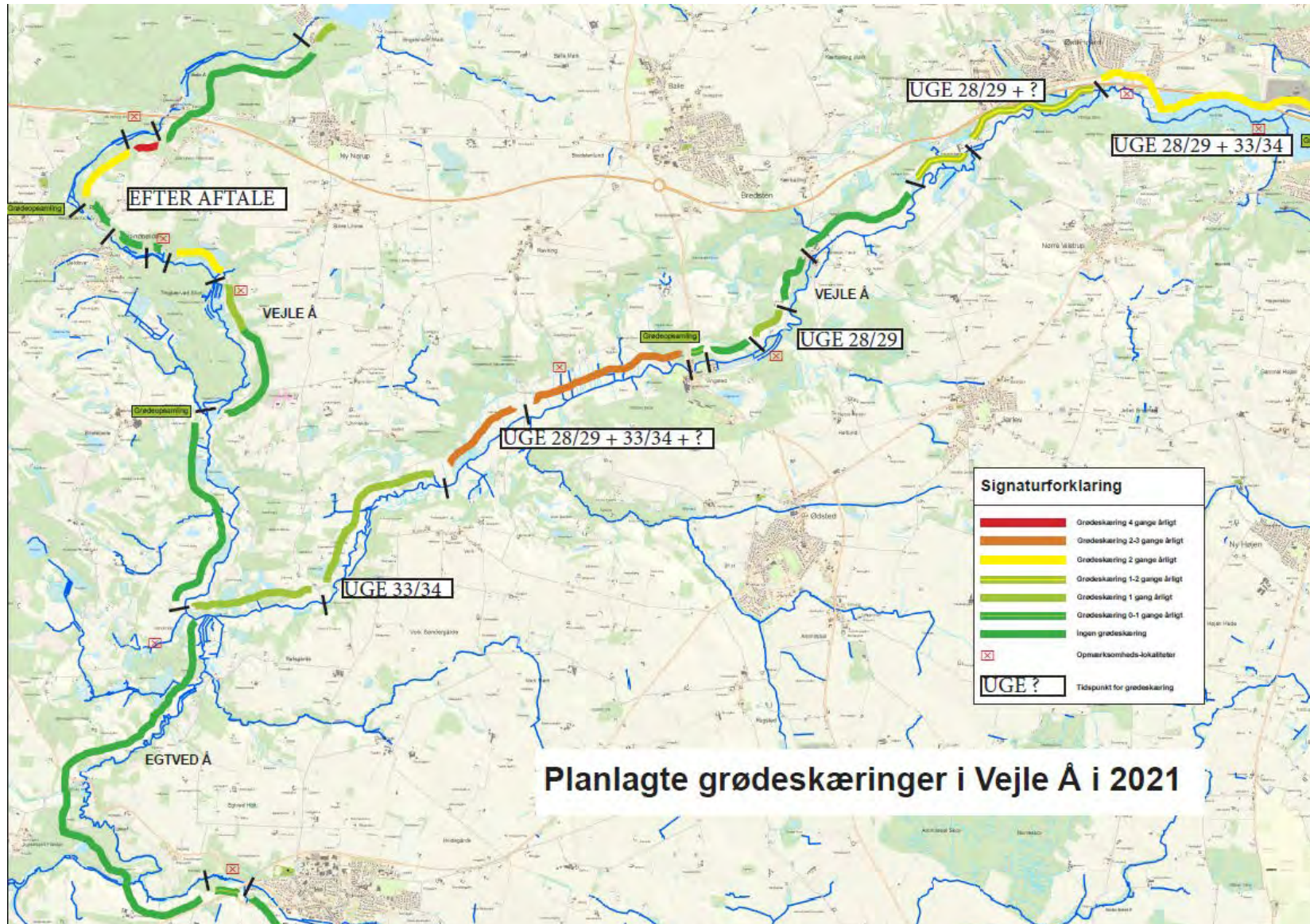
Større fokus på flere skjul – og mindre på gydegrus!

A wide river flows through a landscape, heavily infested with bright green algae blooms. The water is dark blue-green, and the algae forms thick mats and clumps throughout the channel. On the left bank, there are lush green plants with small pink flowers. In the background, a modern dark-colored building is on the left, and a row of white houses with red roofs is on the right, set against a backdrop of dense green trees and a clear blue sky.

Behovsorienteret grødeskæring i Vejle Å

Fra 3-6 årlige grødeskæringer til 1 (-2)...

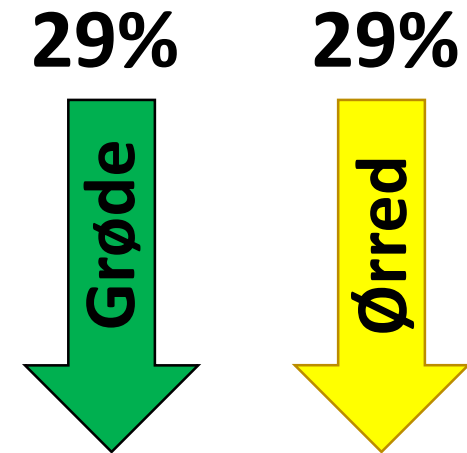
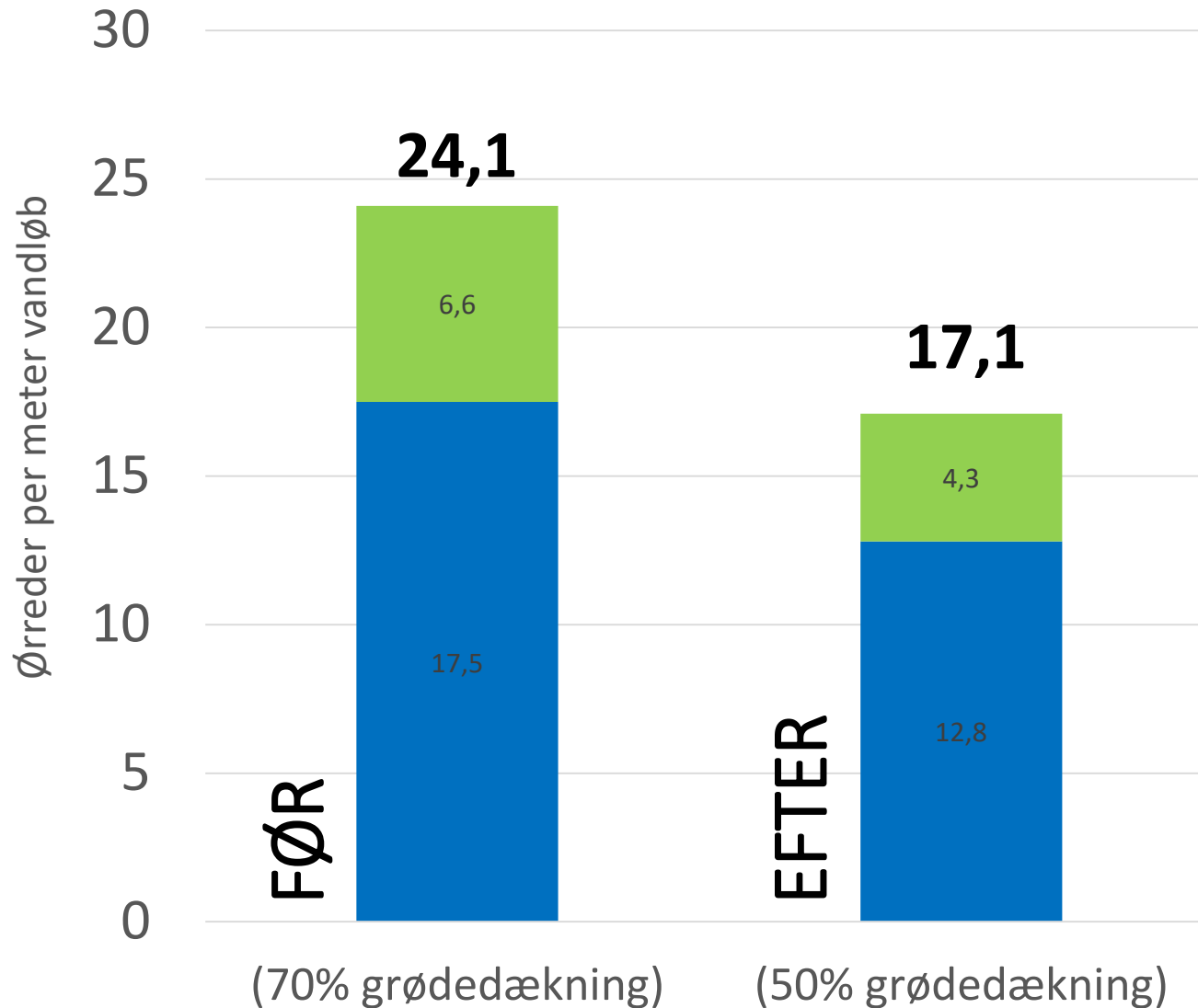
”Grødeskæringen foregår i dialog med lodsejerne efter princippet så lidt som muligt men så meget som nødvendigt.”

Uddrag fra referat skrevet af landbrugskonsulent for lodsejerudvalget ved Vejle Å.

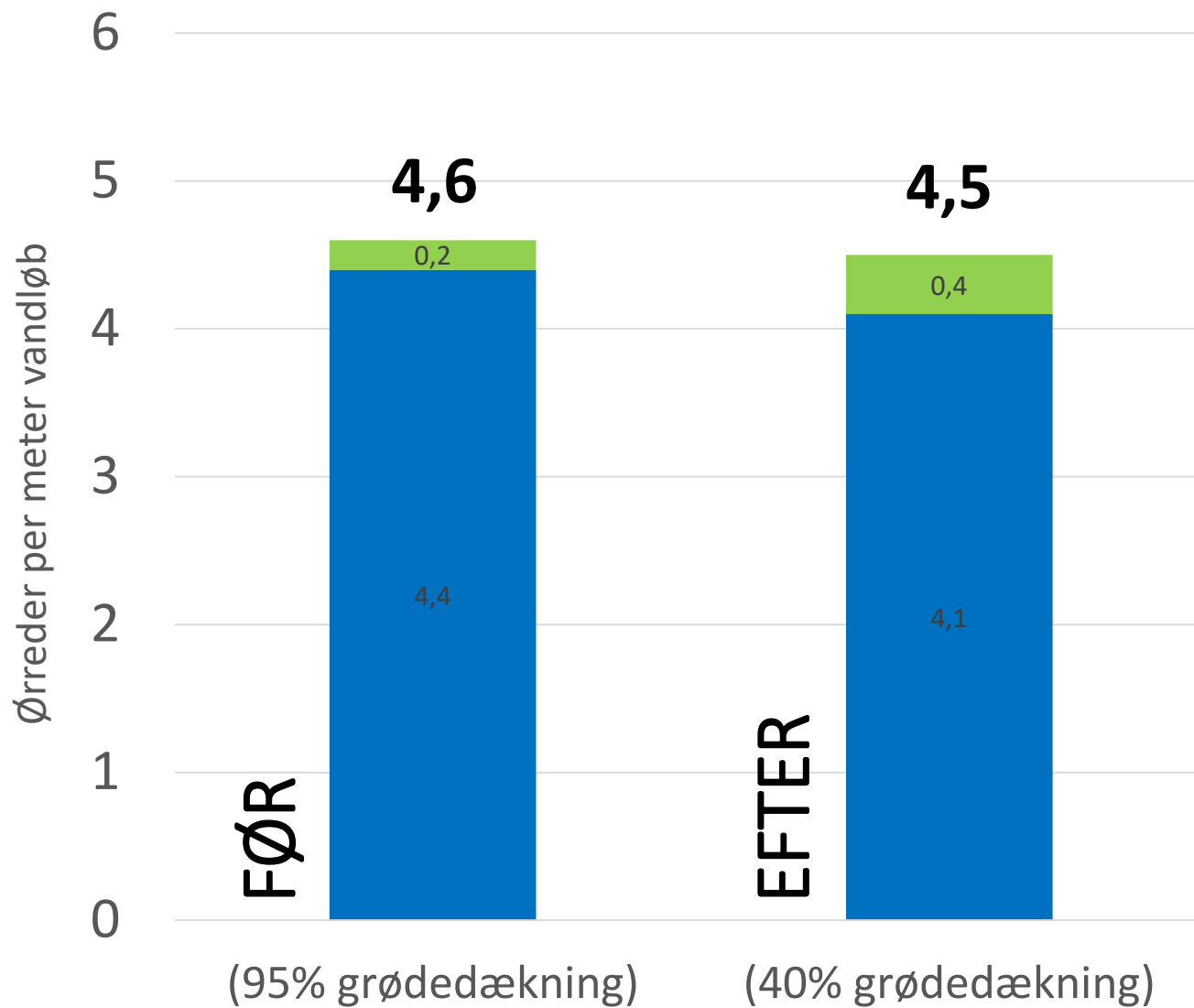

Vejle Å v. Vingsted:

Grødeskæring kan reducere antallet af ørreder markant...

Vejle Å v. Tørskind

47%

Grøde

2%

Ørred

Vejle Å v. Tørskind

Vejle Å v. Vingsted

Største udfordring: Lystfiskerne!!!

Massiv mur af pindsvineknop: Få skjul...

August 2016

Ingen vinterskjul efter henfald

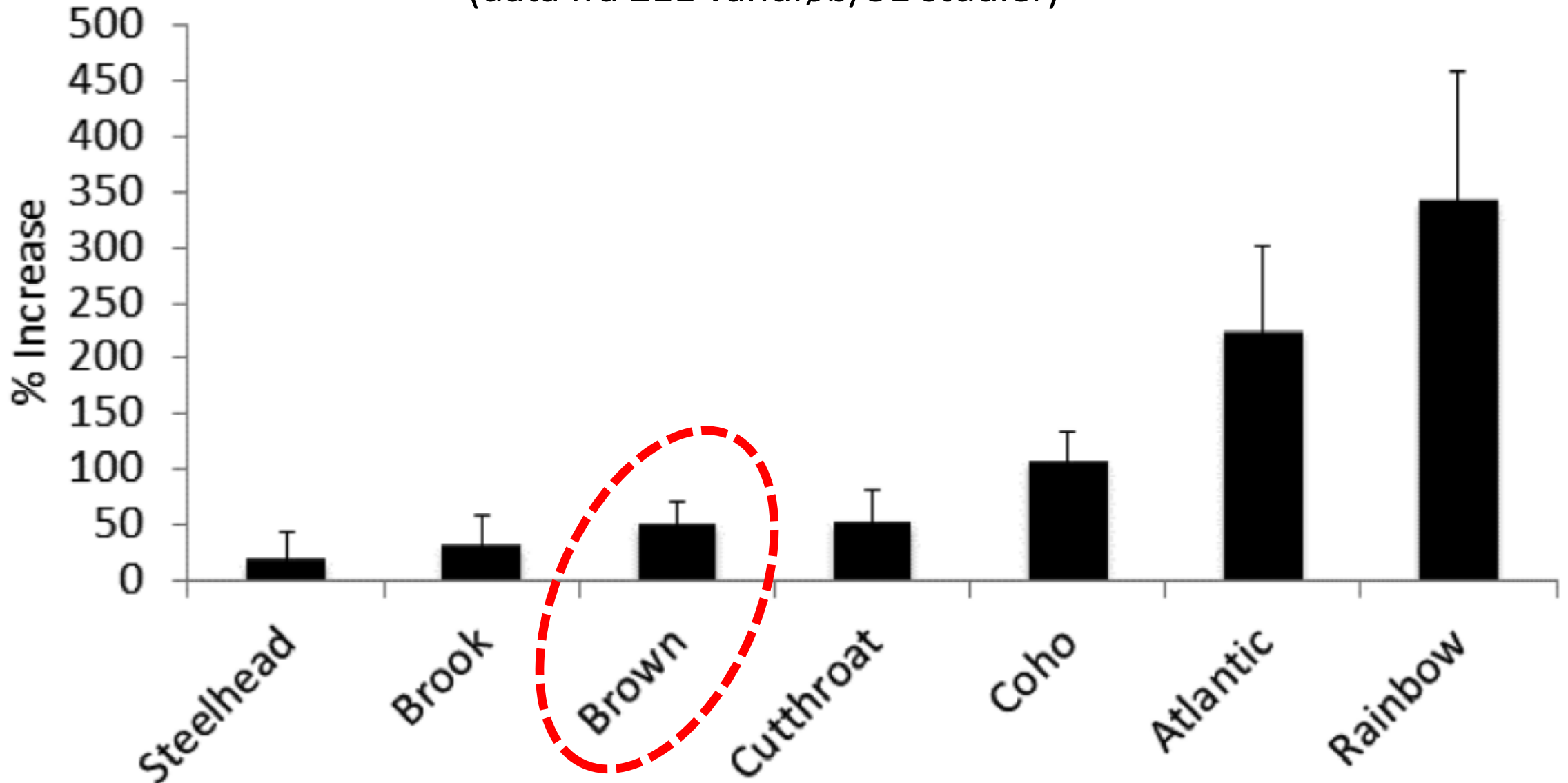
December 2016

Træ i vandløb 1.0

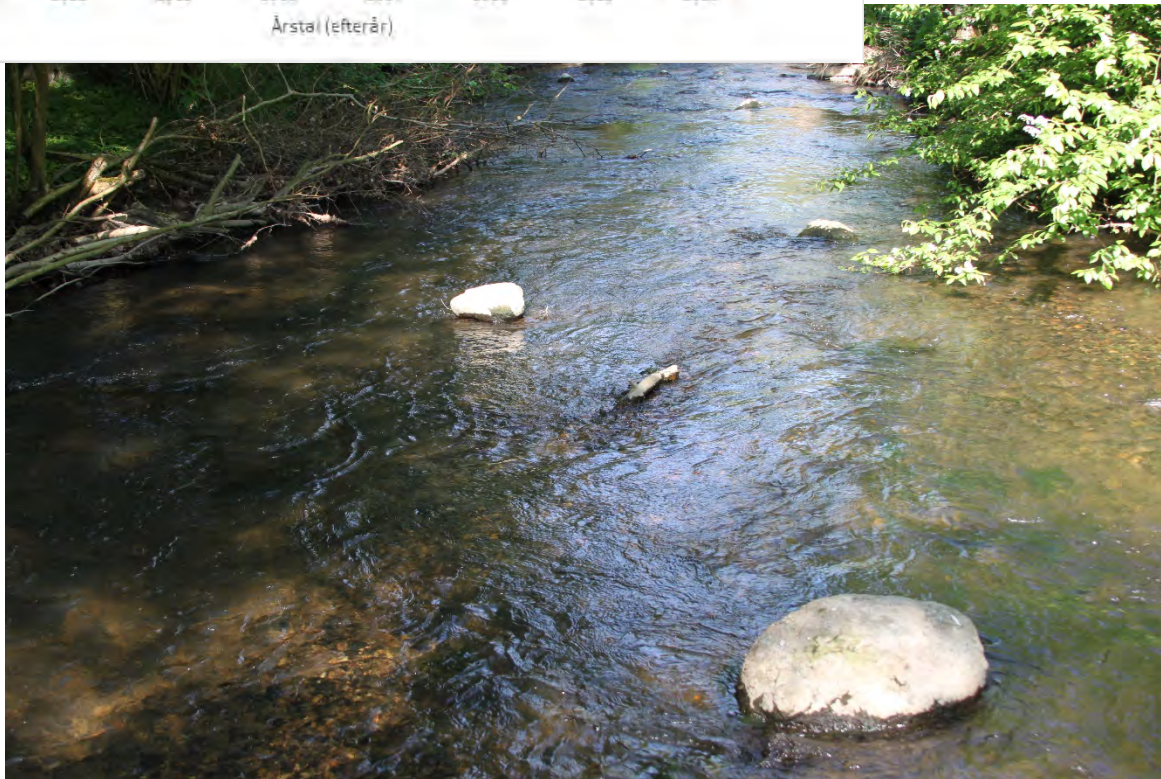
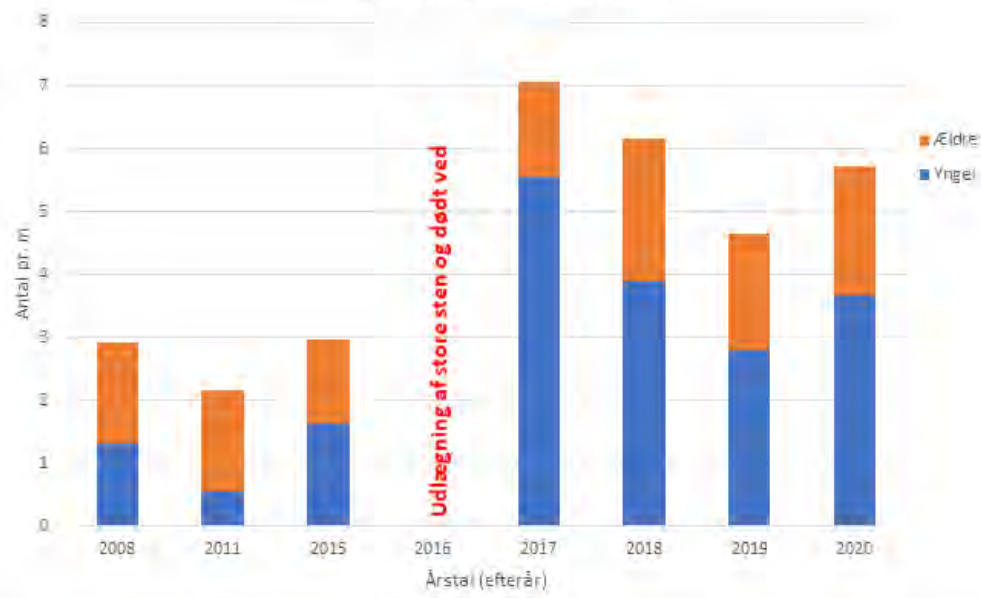

Laksefisk elsker træs kjul

(data fra 211 vandløb/51 studier)

Ørred ved Fusvad, Aarhus Å

Mindre oprydning – mere rod

Ulempen...

Årstal	Nedstrøms træstuvning	Opstrøms træstuvning
2016	65	45
2017	48	42

Træstuvning

Hvert faldet træ er et lille projekt

Træ i vandløb 2.0

”Strøm-pinde” ”Grøde-pinde” ?

Morten Ringive

20. jul. · 🌐

👍 Synes godt om

➦ Del

Plant træer – så sker det af sig selv...

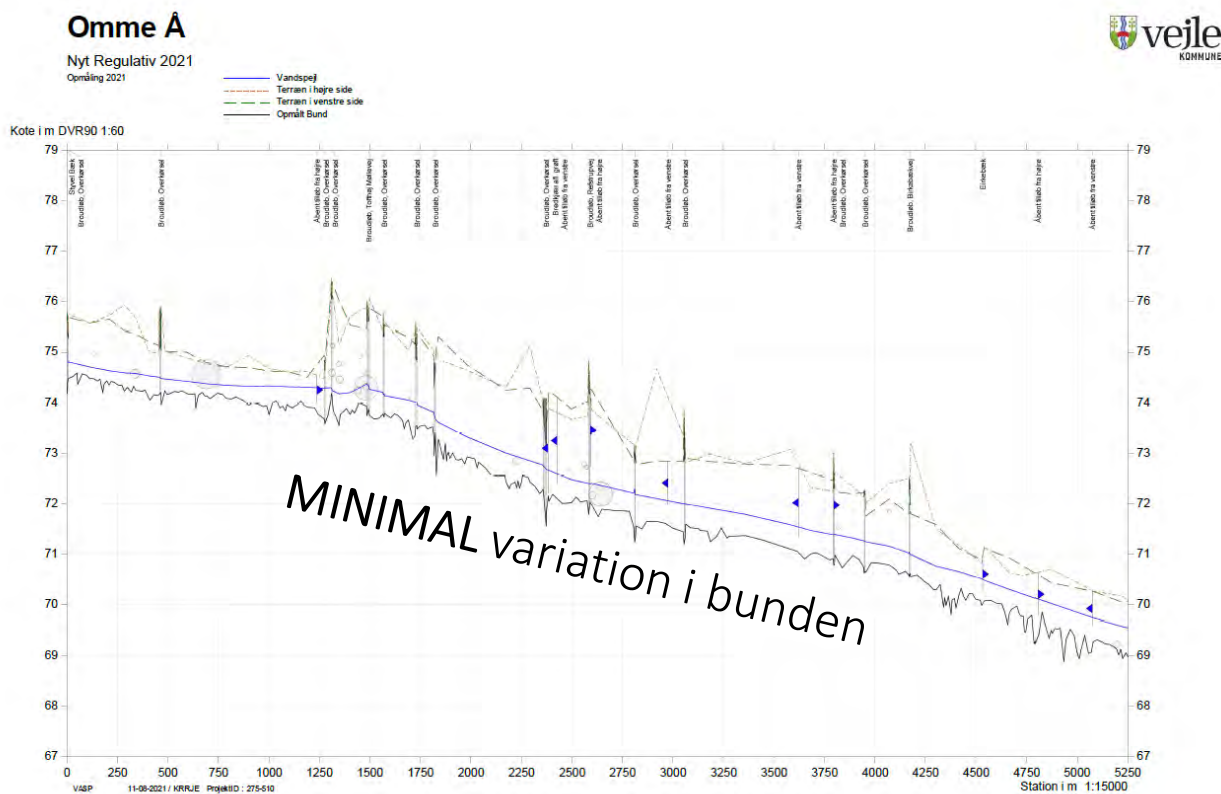
Sandvandring – et stigende problem?

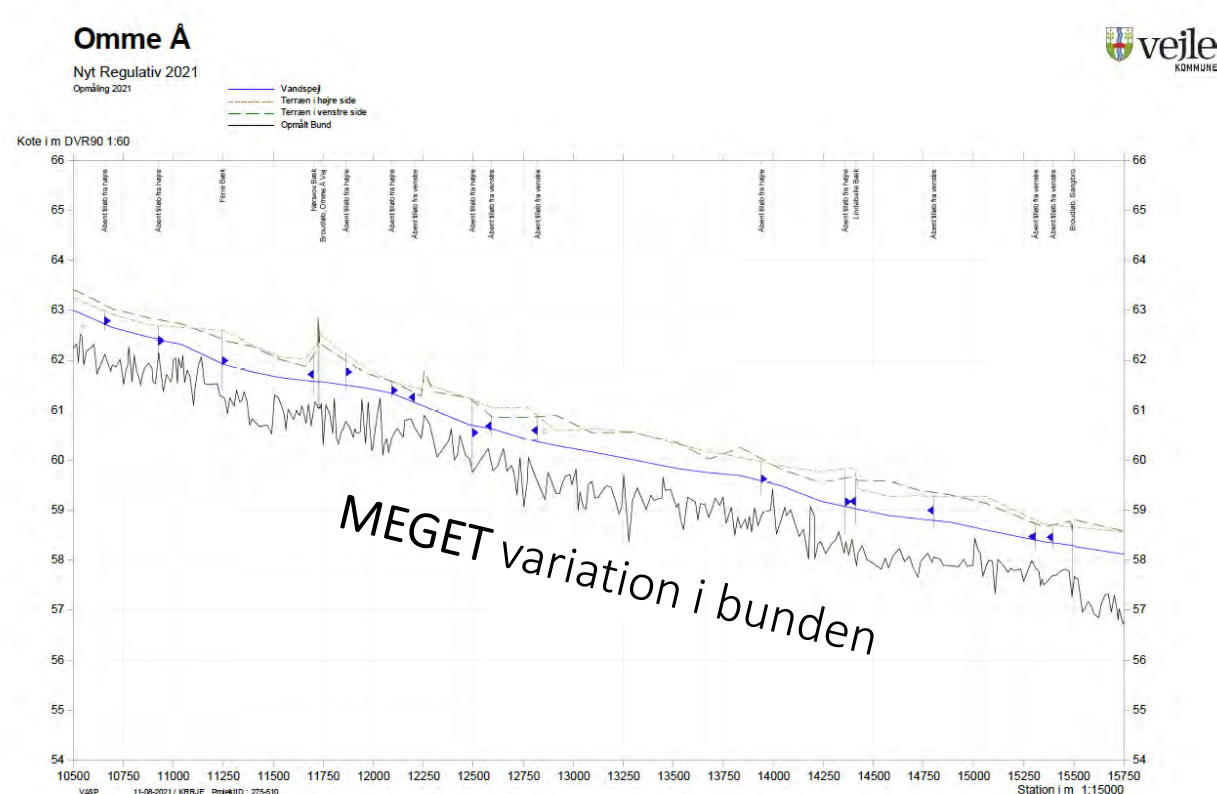

Hård vedligeholdelse af vandløbsspidser sætter sand i bevægelse – og fjerner variation...

Øvre Omme Å
– mejekurv 1 gang årligt

Omme Å
– naturvandløb, ingen grødeskæring

Nyt stryg Brande Å: Stor variation – men ingen fisk...

Løsninger

Kortsigtet: Sandfang?

Langsigtet: Naturvandløb, større bræmmer, udtag af landbrugsjord, m.m.

Langtidsholdbare stryg/gydestryg

- Variation, variation, variation...
- Drop riven 😊
- Skab det lave vand med en god strøm
- "Pukkelpist" med mange forkanter
- Pas på med én markant strømrrende
- Bred dem ud – gerne dobbeltbredde på oprindeligt vandløb
- Småøer (sten/træ) holder bredden og skaber flere kanter
- Langt er godt...
- Mosaik af gydegrus og usorterede stenblandinger
- Få gruset med op ad brinken i sandede vandløb
- Afsluttende stentærskler
- Tænk med vandet

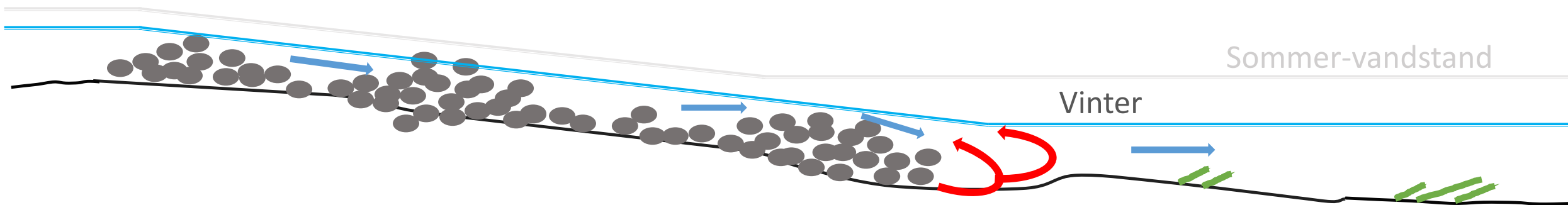
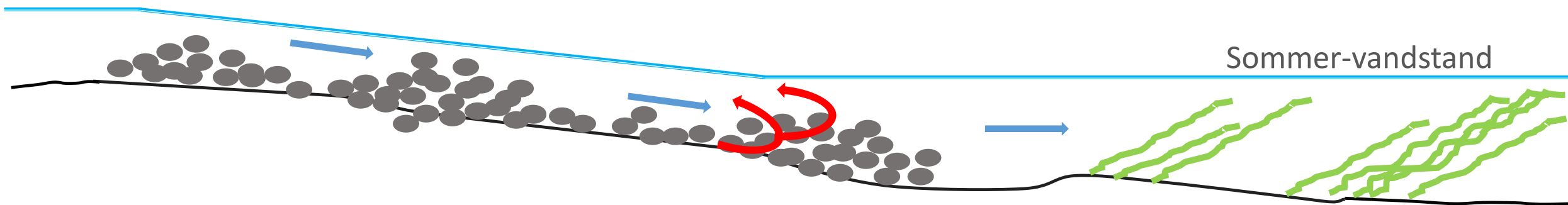

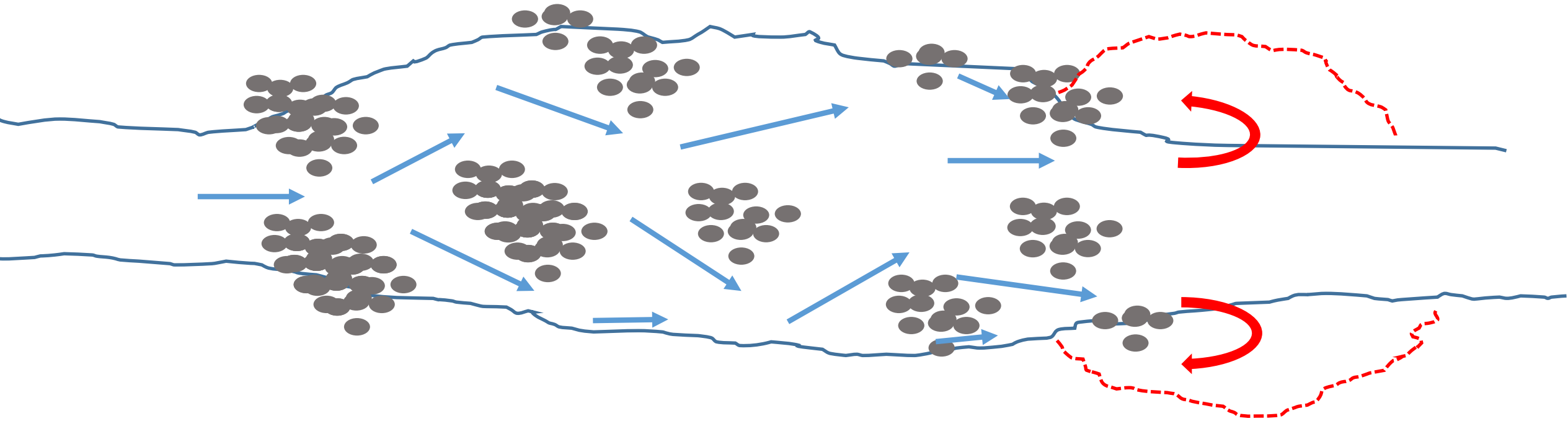
Og så kommer laksene og ødelægger det hele 😊

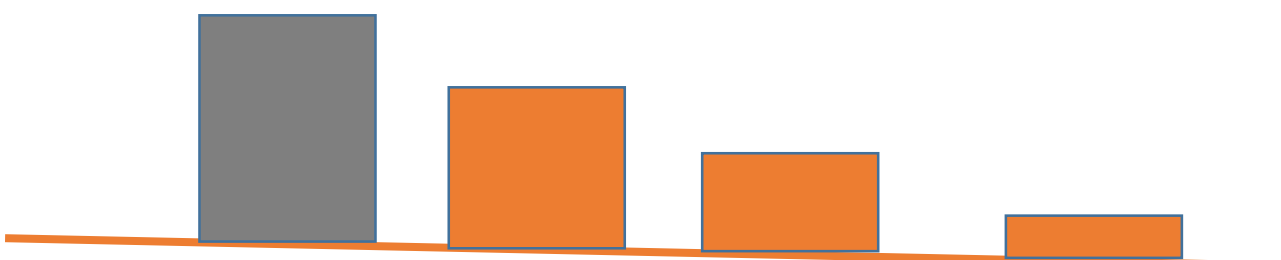
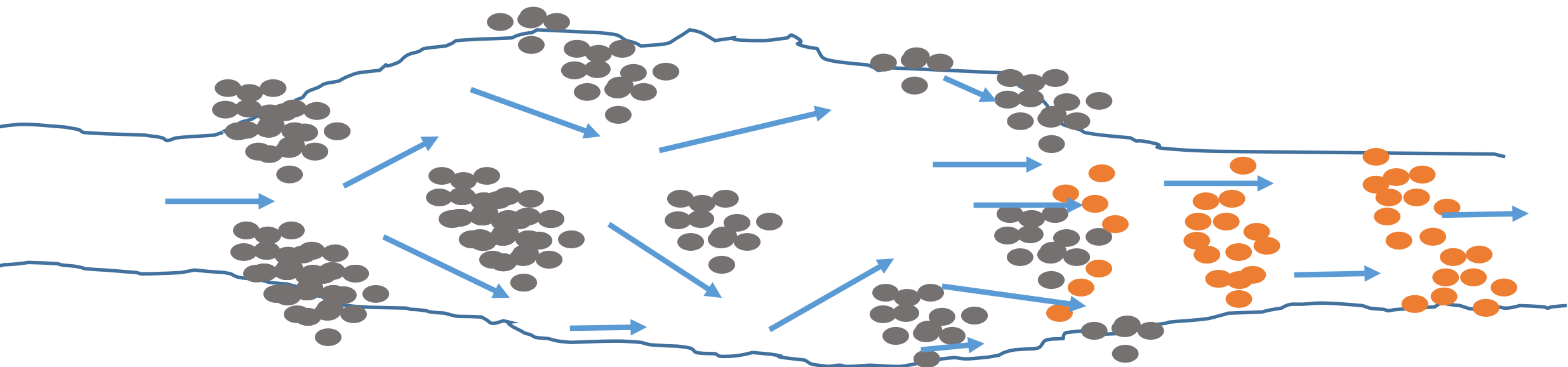
OBS på slutstryg/-tærskel (ved sommeranlæg!)

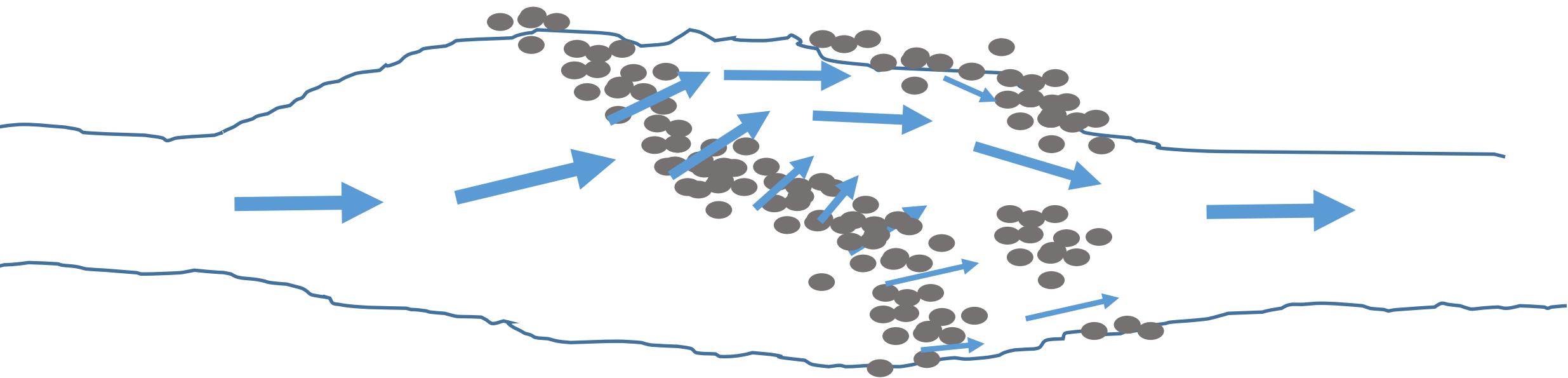
Vintersituation: Kraftig strøm/fald æder bund og sider...

Afsluttende stenttærskler

Sådan graver du

det gode vandløb

for fisk, smådyr og planter

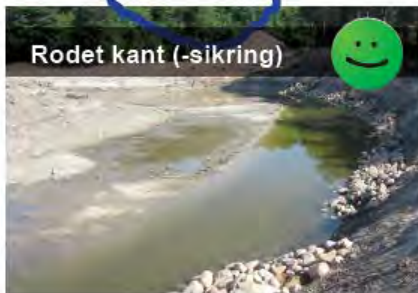
BRINK

Laserskåret kant

Rodet kant (-sikring)

BUND

Plant vaskebræt

Ujævn pukkepist

STEN

Præcis udlægning

Tilfældig udlægning

TRÆ

Træ fjernes

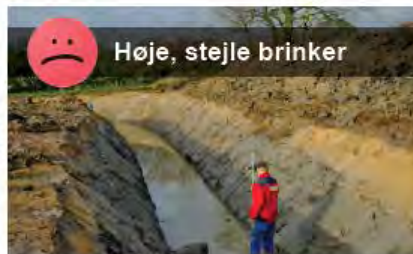
Træ bruges i vandløbet

TERRÆN

Høje, stejle brinker

Nedjustering af brinker

VARIATION

Ensartet vandmotorvej

MASSER af variation

Rod med vilje...

– og glem alt, hvad du har lært om vej- og parkanlæg

A photograph of a stream in winter. The water is dark and turbulent, flowing over a bed of brown and tan rocks. A small weir or drop structure is visible in the middle of the stream. The banks are covered in snow, and there are some bare trees and bushes. The overall scene is a winter landscape.

Udplantning af grøde?

Januar 2021

August 2021